

विशेषेण भवन्तीति विशेषः । ^Aभिक्षमाणः ।

(1160) “भिदि विदारणे” (VII-रुधादिः-1439. सक. अनि. उभ.)

भेदकः-दिका, भेदकः-दिका, ¹बिभित्सकः-त्सिका, ²बेभिदकः-दिका ;
 भेत्ता-भेत्री, भेदयिता-त्री, बिभित्सिता-त्री, बेभिदिता-^Bत्री ;
³भिन्दन्-^Cती, भेदयन्-न्ती, बिभित्सन्-न्ती ; —
 भेत्स्यन्-न्ती, भेदयिष्यन्-न्ती-ती, बिभित्सिष्यन्-न्ती-ती ; —
 भिन्दानः, भेदयमानः, बिभित्समानः, बेभिद्यमानः ;
 भेत्स्यमानः, भेदयिष्यमाणः, बिभित्सिष्यमाणः, बेभिदिष्यमाणः ;
⁴गोत्रभिद्, काष्ठभिद्, उद्भित्, प्रभित्-प्रभिदौ-प्रभिदः ;
⁵भित्तम् [शकलम्], भित्तः, ⁶भिन्नम्-भिन्नवान्, भेदितम्-तः,
 बिभित्सितः, बेभिदितः-त्वान् ;

1. सन्नन्ताण्वुलि, ‘हलन्ताच्च’ (1-2-10) इति सनः क्त्वे, द्विवचनादिषु कृतेषु धातुदकारस्य चत्वेन तकारः । एवमुत्तरत्रापि प्रक्रिया ज्ञेया ।
2. यङन्ते द्विवचनादिषु कृतेषु, ‘गुणो यङ्लुकोः’ (7-4-82) इत्यभ्यासे गुणः सर्वत्र बोध्यः ।
3. शतरि, ‘रुधादिभ्यः—’ (3-1-78) इति श्रम् विकरणप्रत्ययः । स च अन्यादचः परो भवति । ‘श्रसोरलोपः’ (6-4-111) इति श्नमोऽकारस्य लोपः । एवमेव शानजन्तेऽपि प्रक्रिया ज्ञेया ।
4. ‘सत्पूर्वद्विषदुहदुहयुजविदभिद्—’ (3-2-61) इत्यादिना कर्मण्युपपदे, उपसर्गे उपपदेऽपि क्तिप्रत्ययः । गोत्रं भिनत्तीति गोत्रभित्=इन्दः । उद्भित्=लतागुल्मादिः ।
5. क्तप्रत्यये शकलेऽभिधेये ‘भित्तं शकलम्’ (8-2-59) इत्यनेन निष्ठानत्वाभावो निपात्यते । भित्तमिति शकलपर्यायो रुढिशब्दः । अत्र भिदिक्रिया शब्दव्युत्पत्तेर्निमित्तम् । स्पष्टभिदं प्रकृतसूत्रे भाष्यादिषु ।
6. शकलादन्यत्, ‘रदाभ्यां निष्ठातो नः, पूर्वस्य च दः’ (8-2-42) इत्यनेन निष्ठातकार-धातुदकारयोर्नत्वे रूपमेवम् ।
- A. ‘संहश्य शरणं शून्यं भिक्षमाणो वनं प्रियाम् ।’ भ. का. 6.9.
- B. ‘आत्तायुधाहितजनैः सह संयतित्री शत्रोर्मनोरथशतान्यथ बेभिदित्री ।’ वा. वि. 3.51.
- O. ‘निहतश्च स्थितिं भिन्दन् दानवोऽसौ बलद्विषा ।’ भ. का. 7.68.